

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
	Szerző	Hely	
	Cím <i>Protekció és kommunalizálás</i>	Idő <i>" 1914 "</i>	
	Forrás: <i>Magyar kereskedők lapja</i>	Személy	
	Bp. (Hely)	1914 I/10 (Idő)	(Köt. v. füz.)

384

Protekció és Kommunalizálás.

— A főváros a magyar ipar ellen. —

Aki a székesfőváros árlejtéseit figyelemmel kíséri, észrevehette, hogy soha annyi elégedetlenség, olyan heves konsternáció nem kelt a nyomukban, mint az utóbbi egy-két hónap folyamán. Már szinte megszokottá vált, hogy minden nevezetesebb döntésnek a pályázók méltatlankodása és felzudulása ad különös visszhangot. Azt kell hinni, hogy a fővárosnál külön kultusza támadt annak, hogyan lehet a városi munkák odaitélésénél a közszállítási szabályzat minél messzebbmenő negligálásával eljárni.

Bámulatos az a rendkívüli önhittség, amelylyel ez a közhatalóság tulleszi magát, minden törvényes előírásról és a közszállítások kiadásánál általánosan elfogadott alapelveken. Imponáló az a bátorság és lendület, amelylyel semmibe veszi a közvélemény ellenőrzését, a nyilvánosság kritikáját. Csak egy szempont mérvadó most a főváros urai előtt. Az a szempont, amelynek szolgálatában sem az adófizető polgárok pénzét nem kimélik, hanem azt a favorizált cégek drága ajánlatainak elfogadásával eltékozzák, sem a maguk fáradságát nem sajnálják, amelylyel ehhez ürügyet keresnek.

Felesleges volna adatokkal bizonyítani azt a köztudomású tény, hogy a főváros nem egyszer a saját anyagi érdekeinek súlyos megkárosításával juttat közmunkákat az

egy-egy cég kezére. Elég utalni azokra a százezrekbe menő építőipari munkákra, amelyek kiadásánál a tanács éppen a legutóbbi időkben a legbámulatosabb döntéseket produkálta. Rámutatunk azokra a nagy sérelmekre, amelyeket a Gellért-fürdő munkáinál egyaránt szenvedett, a vállalkozók érdeke, a magyar ipar s — a főváros zsebe. Megirtuk, hogyan ragadta magához a Gellért-fürdő félmilliósi vízvezetési munkáit a Bründl János cég, amely ugyan csak egy konzakmát kultivál, tehát nem vízvezeték berendező, de legalább sokkal drágább volt néhány régi, szakmabeli cégnél. Nyilvánosságra hoztuk azt, a magyar ipar cinikus kinyúlását jelentő eljárást, amelylyel a fürdő berendezését az olcsóbb magyar pályázók indokolatlan mellőzésével egy nálunk gyárteleppel sem bíró külföldi cég, a *Thiergärtner és Stöhr rt.* budapesti expozitúrájának írták ki.

A főváros tehát milliókra rugó anyagi kárt okozott a támogatására annyira ráutalt magyar iparnak. Az egyes iparágak fejlődését nem igen mozdítja elő, ha a közszállítások hasznát idegen cégek fölözik le. Nem szabad megfélemleni arról sem, hogy ezek a nagy károk akkor sújtották a magyar vállalkozást, amikor közgazdasági életünket egy szerfelett veszélyes pénzügyi válság dulta fel s a közmunkák — kevés kivétellel — az egész vonalon szüneteltek. Jó lesz megjegyezni, hogy a főváros mostani urai e nehéz napokban nem hogy tőlük telhetőleg elősegítették volna a viszonyok konszolidálását, de még ők voltak azok, akik a magyar ipart, amelyet a pénz-

ügyi krízis árja amugy is magával sodort, még maguk is taszították az örvény felé.

A magyar ipar átküzdötte a legkeményebb pénzügyi válságok egész sorozatát, elviselte az áldatlan politikai viszonyok legerősebb csapásait és — elviselte azt is, hogy ezekben a súlyos időkben a főváros nemcsak részvétlen volt iránta, de még a jussát is elvonta tőle. A fővárosnál azonban legujjabban már odáig fajult a magyar ipar-

nak ez a megcsufolása, hogy ellene nem lehet eléggé erélyes a tiltakozás, eléggé hangos a felháborodás.

Ismételten kellő világításba helyeztük azt a kommunalizálási politikát, amely most lábrakapott a fővárosnál és amely rohamlépésekben siet lefoglalni minden közszükségletet, hogy városi üzembe vegye. Ez a szerencsétlen irányzat az utóbbi időben mindinkább átcsap ipari térre is és ezen a ponton olyan veszélyek magvát hordja magában, amelyek legkevésbé sem lehetnek közömbösek a magyar iparfejlesztés szempontjából. A főváros már sorra rendezi be a kisebb ipari üzemeket, tegnap könyvkötészetet, ma írógép-műhelyt létesít és csak a könnyelmű indolencia nem látja, hogy ebből még milyen jelentős hátrányok származhatnak iparunkra.

Eltekintve attól, hogy helyes és üdvös-e az a politika, amely a bölcsőtől a koporsóig minden közszükséglet ellátását városi üzembe akarja venni, abban talán egyetértene ennek a politikának hívei és ellenségei, hogy megvalósítása a mai viszonyok közt időszerűtlen. A magyar ipar ma még

nem bírja el a város ipari üzemeinek konkurenciáját, sőt még csak le sem mondhat azokról a közmunkákról, amelyektől így elesik. Elképzelhető tehát, mekkora károkat jelent iparunknak, ha e politika terjeszkedésének nem vágjuk el idejében az útját, hanem hagyjuk, hogy az mind több iparágba beférkőzzék. A magyar ipar sok bajt, betegséget átélt és még nem eléggé izmos szervezetének egy nagyszabású, intenzív erősítő kurára van szüksége, amelyben minden köztényezőnek szívvel-lélekkel részt kellene vennie. És ilyen körülmények között jelentkezik Budapest székesfőváros egy olyan eredetieskedő ipari politikával, amelynek destruktív volta kétségen felül áll.

Amikor az ország egyik vezető hatósága illetően diszes példával jár elől az iparpártolás terén, hatósági üzemek felállításával és protekcionizmussal vágja be az ajtót a szabályszerű versenytárgyalások lehetősége elől, mit várhatunk a többi hatóságoktól? A vidéki városoktól, amelyek ma ugyan még árlejtést hirdetnek a könyvkötői munkákra és az írógépkellékekre, de mérő véletlenség, ha nem az atyafiságos barátság dönti el a pályázatok sorsát. Utóbb a vidéki városi tanácsnokok is rá fognak jönni arra, hogy egy-egy városi ipari üzem felállítása révén gondoskodhatnak olyik iparos rokonukról. Hogy ezt a helyi ipar viszonylag még sokkal inkább megérzi, mint a budapesti, amelynek mégis több alkalma van magát némileg regresszálni, ezzel természetesen a vidéken még kevesebbet törődnek. Hiszen a székesfőváros politikája után igazodnak, az ő helyi politikájuk tehát bizonyynyal jó nyomokon jár.

(111)

Igy alakul ki ennek a kommunalizálási politikának a perspektívája. A székesfőváros politikája átragad a vidékre is és a hatósági üzemek és protekcionizmus előbb-utóbb illuzóriussá teszik a közszállítási szabályzatot és mulatságos naivitássá alacsonyítják a vállalkozási érdek és a magyar ipar szempontjainak hánytorgatását. Ne tévesszük szem elől, hogy minden részrehajlóan eldöntött versenytárgyalás a tisztességes vállalkozási érdekek arcuicsapása és minden hatósági ipari üzem létesítése ezen felül még a magánipar méltatlan diffamálása is.

Közgazdasági életünk, úgy mondják, most jobb időknek néz elébe. Ujra megindulnak a közmunkák, amelyek a hosszú pénzkrisis alatt felgyülemlettek. Nagyrészen a székesfőváros tanácsán mulik, hogy az elkövetkező jobb viszonyoknak a magyar vállalkozás igazi érdekei, a hazai ipar magasabb szempontjai lássák hasznát, hogy vállalkozásunk és iparunk új erőt, szivósságot nyerjen a további fejlődéshez. Nem kedvezéseket, előnyöket kérünk. Rezignált mosolylyal csak az után epekedünk, hogy közhatóságaink, ha már nem segítik elő a magyar ipar és vállalkozás ügyét, legalább el-lene ne dolgozzanak. Szüntessék be a protekciónak saját anyagi szempontjaikból is káros uralmát, vessenek véget a kommunalizálás örületének, -- ha nem akarják azt, hogy végleg megrendüljön bizalmunk a közszállítási pályázatok realitásában, hatóságaink iparpolitikájának jóindulatu voltában.